

SETKÁNÍ S KNIHOU

Kluk s míčem

Daisy Mrázková

Metodiku zpracovala:

Mgr. Petra Strnadlová, ZŠ Fryčovice

Konzultace:

Mgr. Martina Benedikovičová, ZŠ Fryčovice

Věková kategorie:

3. - 5. ročník

Zaměření (cíl, obsah) lekce:

Rozvoj čtenářské gramotnosti a kritického myšlení

Vyučovací předměty:

český jazyk, příp. výtvarná výchova/pracovní činnosti

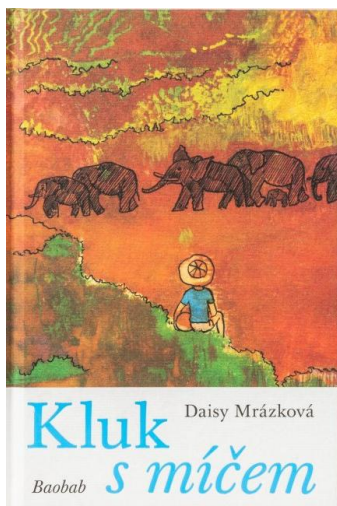
Bibliografie:

MRÁZKOVÁ, Daisy. *Kluk s míčem*. 2. vydání, v Baobabu 1. Praha: Baobab, 2021. ISBN 978-80-7515-122-3.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Stručný obsah

Malířka, ilustrátorka a spisovatelka Daisy Mrázková umí vyprávět obyčejné věci neobyčejně.

Ze žlutého gumového míče zn. Trophy, který kluk Pepík dostane od tatínka, udělá Trofinu: partačku do hry, kamarádku – a jednu z hlavních postav. Kromě kluka a míče v téhle dnes už klasické knížce vystupuje malá sestra s talentem na vymýšlení příběhů, kamarádi, rodiče, a samozřejmě i místa – všední, a přitom živá a nezaměnitelná... Její hrdinové jsou obyčejné děti, které objevují svět, když si

hrají, když se dívají kolem sebe a zkoumají, co je to štěstí, vděčnost, strach, bolest nebo mít někoho rád. Jak to v životě chodí, se totiž dá dobře pochopit i na hromadě písku, na zahradě, kousek za domem, v lese – a taky v knížkách.

zdroj: <https://www.baobab-books.net/product/kluk-s-micem>

O autorovi

Daisy Mrázková (5. května 1923 – 14. prosince 2016) je malířka a spisovatelka, narodila se v Praze. Studovala na Uměleckoprůmyslové škole u prof. Antonína Strnadela v letech 1943 – 1944. Jako výtvarnice se účastnila řady výstav - i spolu s manželem, malířem Jiřím Mrázkem.

V jejích knihách se prolíná lyrika s epikou. Na osudech dětí, zvířátek, přírody nebo věcí seznamuje čtenáře se světem kolem sebe, se základními otázkami života. Svět jejích hrdinů je křehký, plný drobných událostí: věci mají své osudy, které jsou dětskými hrdiny prožívány intenzivně jako jejich vlastní. Z každého příběhu je cítit lidská účast, vztah k věcem, přírodě, lidem. Autorka objevuje v dětech to vzácné, co se pak časem a věkem zasouvá na dno lidského nitra: něhu, cit, touhu po volnosti, smysl pro čest a spravedlnost. Svým čtenářům se nepodbízí, jen jim vypráví, sděluje, učí je vidět, slyšet, cítit a rozumět. Svými knihami jakoby hledala cestu z citové chudoby dnešního světa.

zdroj životopisu: <http://daisy.mrazkova.sweb.cz/>

Předpokládaná délka práce s knihou – 2 vyučovací hodiny českého jazyka, ideálně vyučovat v bloku; možno propojit s výtvarnou výchovou či pracovními činnostmi

EVOKACE

- Metoda: **Brainstorming**
- Postup:
 - Napsání úvodu knihy na tabuli, na flipchart:

„Já i Trofina jsme se dozvídali věci...”
 - Kladení otázek typu: „Co si představuješ pod názvem Trofina, co by to mohlo být?”
 - Žáci sdílejí své myšlenky a učitel zapisuje klíčová slova na tabuli.
- Ukážeme žákům obal knihy a zkusíme na další část tabule či flipchart zapisovat, co si žáci myslí o obsahu knihy, o čem by asi kniha mohla být.
- Žákům přečteme ukázkou ze s. 11 (viz pracovní list – text pro učitele k evokaci), která jim objasní, co je Trophy. Poté se znovu zadívají na obal knihy a zeptáme se, zda by něco dodali k předvídanému - navrhovanému obsahu knižky.

UVĚDOMĚNÍ

- Seznámíme žáky s dějem knihy: chlapec Pepíček dostane od tatínka míč – Trofinu, ze kterého si udělá kamaráda, se kterým si povídá, poznává okolí ... (viz stručný obsah knihy).
- Jednou přijde k Pepíkovi domů návštěva – holčička Míka, která je o něco mladší než Pepík a ten jí a Trofině začne vyprávět příběh.
Čteme s žáky či jim ukázkou přečte vyučující, s. 22 – 27 (viz pracovní list – text pro učitele k uvědomění).

Úkol pro žáky:

- Vymysli živočicha, který by mohl žít u nás, v České republice (tak jako tomu byl v knize Lori z Modrých hor či Květozob diamantový). Musí to být vymyšlený živočich. Namaluj ho (vymodeluj), vymysli jeho rodové i druhové jméno, napiš k němu stručný popis.
„Jak je velký? Jakou má barvu? Jaké je jeho tělo? Čím se živí?”
- Své výtvary žáci ve skupině sdílejí. Poté píší metodou volného psaní:
„Zkus vymyslet, co by se mu zde mohlo přihodit, jaké nebezpečí by mu tady hrozilo, co by bylo zapotřebí udělat, aby tento druh živočicha nevyhynul?”
- Opět sdílení, nyní ve skupinách, odvážnější mohou vystoupit i před třídou.

REFLEXE

- Diskuze: „Měli jste někdy nějaký oblíbený předmět, který vám přinášel radost?“
- Zkus vymyslet jakýkoliv dárek – hmotný i nehmotný, který bys mohl/-a dát někomu doma (rodiče, sourozenec), něco, co by jim udělalo radost. Do vizitky napiš, co by to bylo a proč by z toho měli radost (viz pracovní list jako propustka z hodiny).

TEXT PRO UČITELE K EVOKACI

To se čte trofi

Dostal jsem Trofinu, ačkoliv byl všední den. Táta mi ji přinesl v hedvábném papíře. Věděl jsem hned, že je to míč, co by to bylo jiného? Rozbalil jsem ji. Voněla jako papírnickví. Nádherný žlutý míč, velký jako kopací, vypadá jako kopací, ale úplně kopací není, je gumová a plátky kůže jsou na ní jen natištěné černou barvou.

Guma je tlustá a drsná. Je na ní nápis: **WEMBLEY**

TROPHY

FOOTBALL

Držel jsem ji nápisem navrch.

- Mami, tady je TROPHY, řekl jsem.
- Ano, trofi, řekla máma.
- To se čte trofi, řekla.

Hanka také řekla, že se to čte trofi.

Vzal jsem Trofi (opatrně, nebyla na mne ještě zvyklá) a vzal jsem jí taky ten hedvábný papír, ve kterém byla, protože jsem myslel, že jí to třeba bude milé a že jí z toho udělám hnízdo, než si zvykne, a vyšel jsem na zahradu.

TEXT PRO UČITELE/ŽÁKY K UVĚDOMĚNÍ

... Sedl jsem si na zem zády k oknu a začal jsem Míce vypravovat.

- Daleko za Evropou, víš, Míko ...

- Co je to Evropa? zeptala se Míka.

Těšilo mě, že jí to můžu vysvětlit.

- To jsou země vedle sebe, víš. Kolem nás a ještě dál... Ukázal jsem rukou kolem sebe.

- Aha, řekla Míka.

- Daleko za Evropou začíná zelené moře a to se jmenuje Indický oceán. A ten oceán, Míko, ten je tak velký, že bys jela lodičkou týden... dva týdny... tři... čtyři... pět... šest... Míka mě napjatě pozorovala.

- A sedmý týden bys viděla zemi a ta se jmenuje Austrálie. Nemáš ponětí, Míko, jak je ta Austrálie vzdálená... Ta je *tak* vzdálená, že vzdálenější být nemůže. Protože kdyby byla ještě dál, byla by už zase blíž, chápeš?

Míka kývala, až se zlaté vlasy rozházely. Seděla teď se sklopenýma očima a snažila se asi představit si, jak je ta Austrálie vzdálená.

- Jak to všechno víš, Pepíku?

- Táta to řekl. Táta má o tom knížku. A v té Austrálii je horko a sucho a rostou tam samé bodláky, takže se nedá nikam jít. Ani koně v tom nemohou jít.

- Tak kdo tam chodí?

- Nikdo a ještěrky.

Míka si pomalu prstem oleštila svůj bílý střevoček. Ne, děvče, pro tebe by to nebylo.

- A uprostřed té Austrálie, Míko, víš, uprostřed té Austrálie jsou hory a ty se jmenují Modré hory.

- Jsou modré?

- Jsou. Viděl jsem je na obrázku.

- Tak dál.

- A v těch modrých horách bydlí papoušek a ten je celý červený a zelený a žlutý a modrý a oranžový. Je celý duhový a jmenuje se Lori z Modrých hor.

- To musí být krása, řekla uznale Míka.

Pokračoval jsem povzbuzen.

- Ten Lori je krásný, ale má chudák trápení s vodou. V Austrálii je málo vody. Někdy žádná! Zvířata a ptáci vstávají brzy ráno a olizují rosu. To je jejich pití.

- Chudáci, řekla Míka.

- Lori lítal a lítal, v celých Modrých horách voda nebyla.

- Poslyš, Pepíku, řekla Míka, - kdybychom v těch Modrých horách byli, udělali bychom studánku pro ptáčky.

- To by šlo, řekl jsem. – Musela by být dost hluboko v zemi. Pod svahem. Někde, kam nepřijde slunce. Udělal bych nad ní stříšku. Snad by se v ní trochu vody drželo.

- Já myslím, že ano. A přišlo by tam spousta ptáčků.

- Tam by přišlo ptáčků... Tisíce! Sami barevní. Andulky a všecko.

Mlčeli jsme chvíli. Mysleli jsme na to.

- A co dělal ten papoušek dál?

- Lori lítal z místa na místo, až se dostal na kraj Modrých hor. Byla tam suchá pichlavá tráva. Letěl přes tu travu... Táhla se kolik dní! Potkal ve vzduchu Květozoba Diamantového...

- Koho?

- Květozoba Diamantového! Vždyť ti povídám, že Austrálie je plná barevných ptáčků.

- Jak vypadá ten Květozob?

- Hezky, to si můžeš myslet.

- Je malý?

- Já myslím, že je malý.

- Já bych tam chtěla jít a vidět ho.

- To bys musela... především mít jiné boty! (Představil jsem si Míku v tátových holínkách!)

Míka se dívala lítostivě po svých střevočkách.

- Já myslím, že by to v nich šlo, řekla stísněně.

- Kdepak, Míko, to pusť z hlavy.

- Když ten ptáček má tak krásné jméno...

- Hm.

- Tak povídej dál.

Tak jsem povídal dál:

- Odkud letíš, Květozobe? řekl Lori.
- Z města. Je tam voda!
- Co je to *město*? ptal se Lori.
- To je takový Veliký Rámus. To poznáš... Mají tam dutého železného hada a z něj leckde voda vytéká nebo aspoň kape.
- Kde je ten Rámus?

Květozob ukázal směrem k pobřeží a Lori už tam letěl.

Přiletěl nad město... Veliké město to bylo! Lítal mezi domy a rozhlížel se po vodě. Lori z Modrých hor! Volali lidi na ulicích. Je tady Lori z Modrých hor! Protože každý se o něm učil v přírodopise. Byli by ho nejradši chytli. Lítal, rozhlížel se... Ten je nádherný! Celý duhový! Vidíte papouška duhového! Probora, přestaňte mě obdivovat a nechte mě napít, myslel si Lori, copak nevidíte, jakou mám žízeň? Ale musel létat a všude křičeli, jak je krásný. I když někde vodu viděl, pít nemohl, protože by ho přitom chytli. Měli připravené síťky.

(Podíval jsem se na Míku. Měla stisknuté rty a dvě malinké slzičky se kutálely po těch jejích naděžďích tvářích. Zděsil jsem se.)

- Najednou uviděl vodu v zamčené zahrádce, kam nikdo z lidí nemohl, řekl jsem rychle.
- Voda byla v kamenném žlábků u pumpy a byla čistá a studená a bylo jí hodně. Kolem bylo houští. Lori tam sletěl a napil se. A pil a pil, co se do něj vešlo. Měl tam klid. Potom si odpočinul a zase se napil do zásoby.

A vznesl se a letěl rovou zpátky do Modrých hor.

Těšil se domů. V Modrých horách nikdo nekřičel, že je duhový, že je takový a takový... Tam na něj byli zvyklí.

(Zase jsem se podíval na Míku. Slzy byly pryč. Oddychl jsem si.)

- A dál? řekla.
 - Letěl domů, ale než doletěl k Modrým horám, začalo pršet. Pršelo, jako když se leje... ne z konve, ale ze škopeků, jeden škopek vedle druhého!
- Míka tleskala radostí.

- Lori si sedl na strom. Ale neschoval se! Schválně se pověsil na větvě za nohy hlavou dolů a nechal se sprchovat deštěm. Pralo to do něj... A potom, když přestalo pršet a zase svítilo slunce, čepýřil se a natřásal až byl suchý, a načesal se zobákem a byl ještě krásnější než prve.

- A nikdo kvůli tomu nekřičel.

- A nikdo kvůli tomu nekřičel. Přiletěl domů, Modré hory se v dešti napily a byly celé mokré a pařily se a byly plné hadů a květin. Lori si sedl na vysoký bílý strom až do špičky a byl šťastný...

PRACOVNÍ LIST PRO ŽÁKY K REFLEXI

Tento materiál vznikl v rámci projektu Místní akční plán Frýdek-Místek IV a je veřejně dostupný pod otevřenou licencí Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0), která umožňuje jeho volné šíření a úpravy za podmínky uvedení autora a zachování stejné licence.